

פרטיכל מט. א/ב

ועדת העבודה

מיום ג', ג' בטבת תשי"א - 12.12.1950

נוכחו חברי הועדה:

א. אלמליח
ב. בנחוב
ג. גוברין
ד. גיל
ה. גלוסקה
ו. הרפז
ז. לנקין
ח. למדן
ט. שרי

מ ר ז מ נ י מ :

מר פינקלשטיין - מטעם משרד העבודה.

היו"ר ע. גוברין:

אני פותח את הישיבה. אני מצטער מאוד שטר יוסף-טל אינו נוכח בישיבתנו.

מר פינקלשטיין:

הוא בקש ממני להתנצל בשמו. הוא יושב עתה בוועדת התיאום של הממשלה בעניני המעבורות.

היו"ר ע. גוברין:

בסוף הישיבה נצטרך לסדר 4 ענינים: בחירת 3 ועדות משנה והודעה למר שרי בענין הועדה לבדיקת תלונותיו של חבר הכנסת גיל. ברשותכם אנקש לכוון את הישיבה כך שטר פינקלשטיין יסיים את הבריו בשעה 12.30, כדי שישאר לנו זמן לעסוק גם בענינים אחרים.

מר פינקלשטיין:

מאחר שאתמול שמעתם את הודעת שרת העבודה בעניני המעבורות בשטחים הכלליים ובישיבה הקודמת שמעתם מפי מר יוסף-טל על ענינים דנים בשטח זה, אני יכול להצטטם בהערות הערות לגבי מצב העבודה בלבד.

עד לפני שבועיים היה מצב העבודה בכל השטחים, בעיר, בטושנה, במעברות ובמחנות העבודה, מניח את הדעת פחות או יותר. זה היה כתוצאה מכמה צירופים שפעלו באותו זמן. בעת ובעונה אחת. ברגע זה כבר הורע המצב בקטעים מסויימים כתוצאה של כמה צירופים אחרים.

לא אחזק לכם דבר אם אגיד כי בסוג ידוע של עבודות, החורף אינו הטועד הנכון לקיומן, באופן שמעגל העבודות הכללי בעקר בעונת הגשמים ואינו יכול להתנהל בקנה מידה רצוי. הכוונה היא לעבודות ציבוריות ובנין אשר מופרעו בחורף לא רק בימי הגשמים עצמם, אלא מכבידות על כל מהלך העבודה גם בימים לא גשומים.

ועדת העבודה
12.12.50

במושבנות ההדרים הנושא הזה מתאזן
אמילו למעלה מן הרגיל דרך עבודות הקטיף וכל הכרוך בהן,
באופן שיש צורך לא רק לא להקדים את העבודות הציבוריות, אלא
יש צורך לעצור בעדן, כדי לכוון העדל הצדדי יוכל לקיים את
הנדרש בטוח הקטיף. כל שנה יש עיתונ של 2-3 שבועות בקטיף,
בין ראשית דצמבר והמחצית השניה של דצמבר. זה כבר דבר אורגני
כמעט באורגניזציה של הקטיף, במסלול הפרי, בהתאמה למועד הדרוש
בשוקי העולם. אז באה המסקה זמנית אשר מסתיימת בימי הגשמים.
גם השנה חל אותו דבר, ועל פי הצדדים האוביקטיביים, העבודה
תתחדש בשבוע הבא בהדרגה, על סמך שנגיע למלוא התנופה בעצם
ימי החורף.

אולם, פה ישנו ויכוח בין התאחדות
האכרים ובין האוצר על עניינים סטטיסטיים. התאחדות האכרים -
כפי שראיתם בעתונות - קבלה החלטה לאסור על חבריה להמטיף
בקטיף אם לא תמלאנה דרישות סטטיסטיות. אם העניינים לא יסתדרו
באיזה שהוא אופן, יתכן שהקטיף לא יתחדש בשבוע הבא, ואז גם
במושבנות ההדרים יתהווה הקושי של האלטנט הסאזן את שיווק העבודה.
בדרך כלל, כל המטגרת של התעסוקה החל מאביב שנת 1950, היתה
בנויה על צירופי דברים רבים, ויש לציין כי פעלו פחות או יותר
בהתאמה, לטרות הקטיים הטרוביים שהיו בטחיים סטטיסטיים. לא רק
שניתן היה לקיים את מטגרת התעסוקה ברחבי הארץ בשביל אותם
הפועלים שבין העולים וכבין העולים של המועד הקודם, אשר התרכזו
במקומות בסוף השנה הקודמת עם כניסתם לדירות שנבנו במקומות
שונים, אלא התחיל הצורך והיכולת לפרק את העומס במחנות הקליטה
ולפזר רבנות משפחות של עולים במקומות שונים בארץ, ואז נולדה
הטענה בתור כבוא לכניסה לחיים תקינים במקומות אלה או אחרים
בארץ, דרך ישוב חקלאי, דרך ישוב עירוני, דרך המושבה וכן הלאה.
כמו כן, פדקו מחנות שבהם היו העולים מוחזקים ע"י הסוכנות,
הם נתפכו למחנות עבודה וצורפו למעגל שוק העבודה. במסך החדשים
האחרונים, הענין "דפק" פחות או יותר בסדר. יש מקרים שלטרות
הזרמת אנשים לאיזור, לא היה כוח עבודה מספיק בשביל למלא את
הצרכים, ויש מקרים שהדברים לא התקשרו ב-100 אחוז, אבל ברוב
המקרים לא רק שהכל היה בנוי על תעסוקה חלקית - בנוסח שהיה
מקובל ב-1949 טמלכתחילה הכלל היה על מותנית שבוע עבודה, או
עבודה של חצי חודש, או בז'רגון הטכני, 3 ימי עבודה בשבוע -
אלא לגבי מרביתם של האנשים היתה תעסוקה מלאה באותם החדשים
והשבועות שהעולים באו למקומות שבאו.

נלקחו בחשבון כל צירופי העבודה
הקיימים והטעויות. במרכזים הגדולים נמתייעה התעסוקה בהרבה
דרך שוק העבודה הרגיל בבנין. הבניה הפרטית במרכזים הגדולים
- כמו תל-אביב, ירושלים בטירה שהיא באה לידי ביטוי צנוע,
ברמת גן, בפתח-תקוה, בהרצליה וכדומה - הגיעה לתנופה חשובה.
הבניה של השיכונים הוותיקים, כלומר, הבניה שמחוץ לערים,
מלאה תפקיד גדול בתוך איזון שוק העבודה, אולם בשטח זה היה
אלמנט שלווה לא כל כך רצוי, כיון שבמחסור הקיים בהמרי בנין
בארץ, הבניה הפרטית והבניה האחרת לקחה חלק נכבד מהחומר,
כך שבניינים רבים שיש להעדיפם מנימוקים סטטיסטיים - כמו שיכונים
עולים, בניינים לתעסוקה, כתי-טפר וכדומה - הטמפו שלהם הואט
בגלל זה שהחמרים לא הספיקו לכל המטרות בעת ובעונה אחת,
וכאשר הוקדשו למטרה אחת, חסרו למטרה האחרת באופן (א) לא נוצלו
כל האפשרויות של תעסוקה במקצוע הבנין בכל רחבי הארץ; (ב) ההספק
בבניה לשיכונים עולים במקומות סטטיסטיים לא היה מלא, כפי שהוא
צריך היה להיות.

שוק העבודה בבנין תפס מקום חשוב.
במושבנות עודדנו עבודות קיץ בפרדסים שהקיפו מספר פועלים
סטטיים. בכל זאת, הדיספוזיציה היתה גדולה,
אבל במושבה עצמה לא השפיע על המחסור בבניה העבודה, כיון
שהיו עבודות חקלאיות אחרות כמו: ירקנות וכדומה אשר התפתחו
בנוסף דרך צינורות פרטיים בקנה מידה כזה שענה לשאלות העבודה.

ועדת העבודה
12.12.1950

בכמה וכמה מקומות, ועיקר במושבות, היה צורך מדי פעם בפעם להאיט או לעכב תכניות לעבודות ליבוריות, כדי לא להפריע למהלך התעסוקה בעבודות רגילות, עבודות שאין צורך להשקיע בהן כספים ליבוריים, עבודות שהן חשובות כשלעצמן. תכניות עבודה בתחום של עבודות ליבוריות, הן יליד והן במוטבה, שהיו סכוונות לתקופת זמן קצובה, קצרה שעות או יותר, נמתחו לזמן רב יותר. רק המקומות אשר אליהם העברו עולים לשיטת מעברות, בהם העבודות הללו נוצלו בטועדים כפי שהוגדרו, באשר אלה היוו חלק יסודי של סכמת השיטה הזו.

בטיבות הדברים, לרשות משרד העבודה היו כמה סידורים תקציביים לשם הלבלת מחזור העבודה כדי לקיים את התעסוקה לרובות המספחות אשר נקלטו או הופנו לפינות שונות של הארץ. מצב הדברים הגיע לכך שכיום אכלנו את הדיספוזיציה של כל השנה. אם אני אומר אכלנו, אין זאת אומרת שכבר עד הפרוטה האחרונה, אך כדי לקיים את איזון התעסוקה גם בחדשי החורף - במידה שזה ניתן בתנאים האקלימיים - באיזור זה או אחר, אסו נאלצים לדרוש הקצבות נוספות, מעבר לפה שהוקדש בתקציב הפיתוח למטרות אלו. לא רק זה שמחזור העבודה חייב אותנו להוציא עד עכשיו את מלוא הפכוסים ולא נותר בטביל יתר החדשים, אלא במהלך הדברים אנו שינינו את קו הפעולות לגבי טיב העבודות הסוניציפליות, ואין לנו יתרות בטביל המסך העבודה.

בחלק הראשון של הסנה שעברה נעטו בעבודות הציבוריות בתחום הסוניציפאלי בעזרת הלואות ממסלתיות מתוך מגמה אחת, שיש בהן תעסוקה מרובה. ברור שמגמה זו בלבד יש בה כדי לבכר סוג ידוע של עבודות ולפסוח על עבודות אחרות, כלומר, מידת החיוניות של העבודות כשהן לעצמן. במרוצת הזמן ראינו צורך, מתוך התעסוקה בנושא וסתוך ראית הצרכים הסוניציפליים, להעביר את המרכז הכובד לעבודות שיש בהן משום יצירת נכסים ליבוריים במידה גדולה ככל האפשר, ועמדנו להכניס פרודקטיביזציה רצינית בסוג זה של עבודות, כלומר, פרודקטיביזציה בסובנים שונים: לתת דגש לבניית בתי-ספר, לתת דגש למבנים לצרכי רפואה. בעיקר השנה פיתחנו את מתן ההלואות לשם הקמת מבנים לתעשייה, דבר אשר בא לבטט לאורך ימים את הצד התעסוקתי במובן הנכון של המושג הזה; לא מעט מהנראתה של לוד, רמלה, עכו וכדומה באו מתוך המבנים הללו וזרימת תעשייה מניצול המבנים.

נתברר כי שאלת המים ברוב המקומות

היא במצב לא מספק. כמעט שום מקום לא היה מצוייד ברשת מים וככוח תפוקת מים במידה מספקת לקליטה רצינית של התושבים; זהו המצב לגבי הערים. לגבי מושבות קטנות וגדולות, בכוח הסידורים של מים לתושבים החדשים, נפתרו לא פעם בעיות מים לגבי התושבים הוותיקים שהיו ללא פתרון.

שאלת הביוב בישובים העירוניים,

במושבות ובהתישבות, היא לא מן הקלות ביותר. בהדכה גופים מוניציפליים ניתנו הלואות להרוגבת רשת המים, דבר זה לא רק הועיל לצרכי הטיכון החדש ולצרכי התושבים הקיימים, אלא הועיל לפיתוח רשת ענפה של עידוד מוסכים לירקנות, טתלות וכן הלאה, דבר אשר העביר את אפיקי הפרנסה לא רק לאספלט ולביטון. עיי"כ ברור שגם עבודות מסוג זה אשר קטורות בחסרים שאינם מצויים, העבודות הללו נמתחו לזמן רב יותר, באופן כזה שכסף צריך להיות שמור לא לק לדבר שנעשה מהיום למחר, אלא לדברים שנעשים בטועד מאוחר יותר, וכמוצאה מכך, אותן ההלואות שאושרו למועצות מקומיות לשם ביצוע מפעלים, חלקם יגמד בעונה טלאחר התקציב, כלומר, יטארו אמצעים שלא יתולכו בטועד כפי שנקבע ומצד שני יחסרו אמצעים כדי להבטיח עבודה, כך שמתקבל בטוח ההלואות הסוניציפליות מצב מוזר מאוד, מצד אחד יטארו עוד כ-3 1/2 מיליון ל"י מתוך הכספים שהועמדו לרשותם, אחר טזה רק כמחצית הסכום

ועדת העבודה
12.12.1950

ישולם בטווח תקופת דצמבר-מרץ, ומצד שני, חסר עוד סכום של מיליון וחצי ל"י. פנינו לאוצר בבקשה של סתם רשות לאישור הלוואות נוספות לעבר לפוגדר בתקציב הפיתוח לשנה זו.

אותו דבר גם לגבי עבודות צבוריות של המדינה. השנה העסקנו בנושא זה בפידה יתירה לגבי השנה הקודמת. אינני יודע באיזו מידה אתם מסיירים כדי שתרגישו בזאת, מכל מקום, זרועות עבודה שולחו לכל פנינות הארץ, גם לפינות ניצחונות, ובזה הושגו הישגים בעלי פוטנציאל ומסקל ממדרגה ראשונה. החטנו את הסמפו בטוח זה על אף הקשיים, ובמסך החדשים עד עונת הגשמים נאלצנו כמעט את כל הכסף. גם כאן אנו עומדים בפני מחסור של כסף בכדי להמשיך את העבודה. אם להוציא את כביש סדום שהטבוע מתחילים לעבוד בו - ולזה יש לנו הסדר טיובד עם האוצר לפרעה על חשבון התקציב של השנה הבאה - בקטנו מפרעה על סכום של מיליון ל"י על חשבון השנה הבאה. בתוספת הזאת נשתמש לעבודות לא רק מניסוקי תעסוקה, אלא מניסוקי גוף העניין.

הפניית האנשים למעברות לא נעשתה כדבר של טקרה; בכל אותם המקומות שהיקטו מעברות, הן הוקמו כדי שתושביה יבצעו עורה של עבודות הטעו נות ביצוע באותו איזור באשר הן חשובות כשלעצמן. אם נקבל את הסכום שבקטנו, נוכל להמשיך בעבודות פיבוריות ומספר עבודות בעלות ערך מכריע בארץ הן מבחינה בטחונית, הן מבחינת פיתוח והן מבחינת פתרון לשאלות תעסוקה. שטח זה של שיכונים ועבודה בכבישים היא סלאכה המטולבת אחת בשניה, כך שאין בזה מעשה של סהיום למחר לתקופת זמן של תאריכי תקציב, אלא זוהי פעולה של מספר שנים. האוביקטים העומדים לתעשייה שקולים, מחושבים ומבוררים לגורמים השונים למפרע לתקופה ארוכה. לכן אין חשיבות בכך אם מבחינת האוצר יוכלו להוסיף לתקציב של השנה הזאת או שזו תהיה מפרעה על חשבון התקציב של השנה הבאה.

נקודה שלישית ליצירת התעסוקה במצב הנוכחי בעונת החורף מהווה עניין היעור. היעור, מלבד ערכו כשלעצמו, הוא אלמנט מאזן באותם חלקי הארץ שטם אין הדריים היכולים להכניס את האלמנט של תעסוקה המונית בגלל קשיים של עבודות ציבוריות בבנין, בגלל תנאים אקלימיים ואחרים. בשנה שעברה היעור מילא תפקיד גדול, אך לא היה מתואם בדיוק בכל המקרים. השנה הדברים שולבו מלכתחילה בהתאמה בין הגורמים, באופן שהיעור לא יופיע כדבר נוסף או יוצר יותר מדי תעסוקה לפי כוח האדם המצוי, אלא בא כתחליף, בעיקר. התקציב לעבודת היעור לא טובטח עדיין, והיה מהלך דברים בטוח זה. הוכנו כמיות גדולות של שתילים ע"י משרד החקלאות וע"י הצבא. כדי לנטוע את כל השתילים הללו, יחד עם ההשלמות במקומות שלא נקלטו, יהיה צורך באמצעים גדולים מאוד, אך דבר זה יכול לתת תעסוקה רצינית מאוד לא רק לאנשים היושבים כיום בפנינות שונות של הארץ, אלא יכול לשמש יסוד לתוספת כוח אדם בחלקים טובים של הארץ. הקק"ל עושה עבודת יעור בקנה מידה מסויים בטוח של כפדי עבודה בהשען על כוח האדם בכפדי העבודה, י. י. וכתעט שלא באה בחשבון, פרט לפינות אלו או אחרות, שתעטיק כוח אדם מחוץ לאנשים היושבים בכפדי העבודה, אלא אם יעמידו לרשותה אמצעים בצורת מלווה וכן הלאה. משרד החקלאות יכול, מוכן ונכנס כבר לטבנטאקציה הזאת. בינתיים מתברר כי האמצעים הדרושים לכך הם למעלה מאסו ניתן. היתה הפסקה של כמה ימים בטוח היעור, אך הצלחנו להתגבר עליה כדי שיחודט קנה המידה שכבר היה בעבודה זו. הענין נמצא עכסיו בטיפול, אך אינני יכול להגיד כי טובטח היעור בערך הדרוש כשלעצמו ולענין התעסוקה.

ההנחה שהיתה לנו במטח כל השנים היתה, שיש ליער את ההר, אותו הר שאינו מתאים לחקלאות ולמטעים אחרים, ואף הקק"ל הולכת בעקבות הנחה זו. הצבא תובע שיטעו עור אחרת, דוקא את האיזורים הנמוכים, הנמיעות לצרכי בטחון תובעות את הטפלה, את המרחבים של הנגב, ומנימוקים שלא כל כך קשה לתפוס אותם ולקבל אותם כנימוקים נכונים, הצבא התחזק בהנחה זו בעיקר לאור הצטיון של התמרון האחרון; הוא תובע לא רק הסוואת דרכים ע"י שדרות עצים, אלא הוא תובע נטיעת חורשות במרחבים הנמוכים של הארץ, בעיקר בדרומה של הארץ, בניגוד לקו היעור מנימוקים אקלימיים ואחרים, אם כי שהוא מאתנו יחלוק ביום מן הימים, מדוע האקליפטוס נראה ספק הצטיון עד קצה הדרום, ואפשר יהיה לנסק אתו וצמיחה מהירה הנמת בטחון, אולם מבחינת התעסוקה וכח אדם, אין מקום להפנות עבודת יעור, אפילו אם יהיו אמצעים מספיקים לטנה זו, הפניית כוח אדם מספיק, בכדי לעבוד ביעור בקנה מידה מספיק באיזור הדרומי, כוח האדם שהופנה לטם עונה על המושגים שהיו לגבי עבודות קיימות, אך יכולה להיות בעיה של הפניית היעור למקום זה או אחר ובמידה שירצו להפנות את היעור מנימוקי תעסוקה, הוא יטעא בסתירה לתביעות הצבא, הצד הטווה בכל הנימוקים הוא, שעבודות היעור נמצאות מחוץ לאמצעים התקציביים, אבי מקוה שתוך הימים הקרובים תמצא דרך כדי להבטיח את המסגרת לעבודת היעור בחורף. פרט להפרעות אקלימיות, אבי מטער שמצב התעסוקה בחורף יוכל להיות פחות או יותר מתקבל על הדעת, כמובן, יתכן שבאיזור מסויים הדבר ילך ביתר כבדות ובאיזור אחר ביתר טהירות, כל העבודות הללו יכולות להבטיח את קו התעסוקה בקנה מידה כפי שהיה בטרם ההפצעות האחרונות של השבועות האחרונים, היינו יכולים לציין כי כניסת רבבות רבות של כוחות עבודה למעגל העבודה נעשתה בפיניסום של צרות בולטות, והאנשים היו יכולים בהדרגה להסתרט בפרנסה. המצב המציאותי מראה כי מקום שמסקיעים במשך תקופה מסוימת 100% עבודות טלאכותיות, לא עובר זמן רב וחלק מהן יורד ממעגל אותם הסידורים המיוחדים וחוזר למקורות פרנסה אחרים, ויוצא ממעגל תובעי העבודה כלשכה וטוצא את דרכו בצינור אחר, באוקן שיש השתרשות בהדרגה, ומי שמסיר במקומות, רואה עד כמה שהפרוצס הזה יש בו התפתחות רצויה מאוד, כמובן, אילו לא היו לנו קטיים בהסגת חסדי גלם, היינו מסיגים לא רק היקר זה של קליטה במעבדות, אלא גדול ממנו בהרבה, אבל מאחר שהקטיים קיימים, והם עדיין לא נהיו קלים יותר, כי אם מחמירים, הדל שאי אפשר להגיד בטעה זו אם נצליח להבטיח את התעסוקה לאותו מעטה שנעשה כבר בצירוף ההשלמות, הצריכה הבלתי רגילה, שאין אנו יכולים ללוותה, יצרה בעיה שלכאורה מי זה חוטב על כך? אם נצליח בדרך מן הדרכים להביא קטח לארץ, מסתבר שלא תהיה שאלה של אספקת לחם לארץ. מטובן, בתל-אביב יש טאפיות שאינן מנוצלות בקנה מידה גדול, אבל ברחבי הארץ יש קטיים גדולים באפית לחם. כיום ישנם מקומות שמביאים אליהם את הלחם מטרחק של 100-120 ק"מ.

כ. בנטוב:

ברצוני להגיד משהו בלתי נעים, אם כי אין ברצוני לפגוע באיש. אני חושב שאין מעונינים לספק לנו את הדו"ח אותו אני דורש. לא קבלנו אף פיסטך אחד ואף עובדה שתתן לנו איזו שהיא תמונה ברורה. אני חייב להודות כי לא החכמתי עתה יותר מאשר לפני שסמעתי את הרצאתו של הר פינקלשטיין. אינני יודע דבר בנוגע לכשב התעסוקה. ישנם 70,000 איש במעברות - אינני יודע כמה עברו, כמה עכדו, כמה כסף השקיעו וכד'.

על כן, אני חושב שאין כל טעם לפתוח בוכוח. אני זוכר, כי גם בינה לעברה בקשתי כמה פעמים עובדות ומספרים מסוימים ולא קבלתי; אני חושב שכא נלך טוב בדרך זו.

אני מציע לדרוש מספרד העבודה שיגיט לנו את כל הדברים האלה בכתב, יתנו לנו את כל הפרטים, ורק אז"כ נוכל להתחיל בוכוח.

י. פינקלשטיין:

אינני יודע מה ענין מספרים לחכמה, ומה משקלם. אני חושב שאין ל טעם בזה שאמסור לכם עתה מספרים. ישנו דו"ח חדשי של תבועת התעסוקה ותבועת דורטי העבודה וזהו ההומר המספרי היחיד שיש בו ענין, ואותו אפשר לנתח. אולם, אותו כולכם מקבלים או יכולים לקבל, ויש ביכולתכם לעיין בו ולראות מהו המצב.

אין כל חשיבות, לגבי דיון בנושא שאנו מטפלים בו כאן, כדי לטרוח ולהניח על הלהן מספרים. אני חשבת, על יסוד כל הדיונים שהיו לנו בשהנה הקודמת, כי דרך זו של מספרים ווכוח עליהם אינה יעילה ואינה נותנת פרי ויש לעזוב אותה. המספרים לא יגידו דבר.

עלי לציין, כי לא דברתי על המעברות, כי אם על התעסוקה בארץ. מסרתי על מצב העבודה ונדמה לי שאמרתי דברים הרבה יותר חשובים ממספרים. אלהן הן בעיות עניניות ולב מספריות. אולם, אם ועדת העבודה חושבת שמוטב לעסוק במספרים מאשר בענינים, מוטב כך.

היו"ר ע. גלברין:

לדעתי, לא היתה הטרחה של בנטוב כמקומה. אנו צריכים לדעת פעם ולתמיד, כמה אנו דנים. אם ועדת העבודה דנה בתכניות עבודה להבא ומה עתיד היה להיות השנה, הרי אנו דורשים וגם מקבלים מספרים בשפע; אולם בדיון, כפי שהתקיים כאן, לא היו המספרים מומיטים דבר.

אכו צריכים לסכם כמה דברים ולדעת מהי תרומתנו לפתרונם.

כ. בנטוב:

אין לפני תמונה ברורה ואינני יכול לדון בדבר.

היו"ר ע. גלברין:

אנו יכולים להחליט מיד, שאנו נבקש דו"ח מספרד העבודה על כל מהלך התעסוקה בשנה שעברה. אולם, דבר זה לא עמד על סדר היום ולא עסקנו בו. בישיבה הקודמת אסרנו, כי אנו רוצים לדון על מצב המעברות, ובקשר עם זה, מהו מצב העבודה בארץ בכלל. מה פעל מספרד העבודה בשנה שעברה, אין שבר זה מענין אותי כרגע.

אני מציע לפתוח בוכוח הדוחק שאד, אבל אני מוכן להצביע את הצעתו של בנטוב.

א. לגסינ: גם לי יזנה הרגשה שחסרה לי התפונה הטלחה שעליה יש ביכולתי להביע דעה. אני הייתי רוצה לקבל דו"ח על הפעולות הכלליות של משרד העבודה, כיצד הוציא את כל התקציב עד היום, בשביל שח נדרש התקציב הנוסף, וכד'.

היו"ר ע. גוברין: זה נתקבל סאליו. ברבע שאנו נדרוש את החומר על פעולות משרד העבודה במסך הסנה הקודמת - ואני בעד זה - יהיו כלולים בד"ח גם דברים אלה שהזכיר לגסינ. מולם, דברי בנטוב התכוונו למשהו שונה לגמרי.

י. גיל: דרישתו של בנטוב צודקת, אבל היות ורק חצי שעה לפנינו לזכות, אני מציע לפתוח בו היום ולקשט מחר פיננלשטיין להביא לישיבה הבאה ספרים על העסקה, ימי עבודה וכד'.

י. פיננלשטיין: אני חושש שלא אוכל להביא את הספרים לישיבה הבאה, כי הזמן הוא קצר, ובינתיים יש לדאוג גם לדברים ההולכים ונעשים במדינה, לדברים החיים ולא רק למספרים.

היו"ר ע. גוברין: הוצעו כאן שתי הצעות ע"י חברי הועדה לגסינ ובנטוב. אינני רואה כל התנגדות להצעתו של לגסינ, והיא מתקבלת. תוך שבוע או עשרה ימים נקבל את החומר הזה.

לאחר הצבעה נדחתה הצעתו של בנטוב
הוחלט לפתוח בזכות.

נ. הרפז: יש לי שאלה, שעליה הייתי רוצה לקבל תשובה עוד בישיבה זו, ונוסף לזה שתי הערות.

מה היא הפרספקטיבה לעבודות בטוח כחנה בית-ליד? זהו מקום בו הרוכזים אנשים רבים ונדמה לי שאין תכנית העסקה למקום זה. ברצוני לדעת מה נעשה בענין זה?

לדעתי, יש צורך לעשות טאקטיים גדולים ורבים בטוח היעור. הוברר לי שהקמת הכיתלות נפסקה ואין סקיימים יותר משתלות. תכנית היעור הולכת ומצטמצמת, ונדמה לי שיש בזה הפסד רב. אני חושב שזהו אחד הדברים החשובים בתקופה בה אנו חיים, לא רק במעברות כי אם אפילו בשפלה יכול דבר זה להביא תועלת רבה.

אני אנוב שעל משרד העבודה להכין תכנית לימים הקרובים בקשר עם הקטיף. כולבו יודעים שמתכוונים להפסקת עבודת הקטיף, וזה יביא לידי אבטלה חסודה. הרושם שלי הוא שישנם כאן גורמים פוליטיים מסוימים שמעוניינים בזעזוע, מולם אין זה חשוב; הדבר החשוב והקובע הוא, שדבר זה יביא לידי סבל רב לאנשים. לא יבכלו לעבוד. יש צורך להכין סיד תכנית עבודה לאנשים אלה.

ישנם פרדסים רבים שבעליהם אינם נמצאים בתוך, והם מוזנחים לגמרי, זה מגיע לטוח של אלפי דונמים. אני רוצה לדעת אם נעשה משהו בענין זה ואם לא - אני דורש שייעשה.

ז. גלוסקא: ברצוני להתלונן חמילה על אי קיום ההבטחה של שליחת הפרטיבל של הישיבה הקודמת לבתי החברים.

היו"ר ע. גוברין: אני מאד מצטער, מולם זה קרה פשוט כפאת שיכחה.

ז. גלנסקא: הייתי רוצה לדעת מי מוסר את עבודות הבניה במעברות לקבלנים, מסדר העבודה או המוכנות היהודית?

הזכיר כאן כל הרפז את ענין הפרדסים העזובים, ואני רוצה להוסיף לזה גם את ענין הכרמים האנושיים. פנו אלי הימנים בענין זה, אני כתבתי לאטוטרופוס, אולם לא קבלתי כל תשובה. זה יתן גם עבודה וגם עובדים רבים לזה שיבות כדובה.

אני מוכן שראוי כי ועדת העבודה תערוך סיורים בארץ כדי פעם בפעם.

כל פינגקלשטיין הזכיר כאן את שיכון הוותיקים, ובהזדמנות זו אני רוצה להזכיר את ההפליה השוררת לגבי התאחדות התימנים בענין זה. כתבנו מכתב לוועדה הכספית, אולם הוא לא נתקבל שם מסום טעם; כתבנו לשרת העבודה, ולא קבלנו כל תשובה.

י. פינגקלשטיין: אין דבר זה שייך הנה. אני דברתי על כך בענין הקשור עם עבודה ולא בענין לעצמו. כאשר נדון על השכון, תוכל שאלה זו להיות מוצגת כאן.

א. כהן: היות וישנן שאלות מרובות והשעה מאוחרת, אני מציע להסתייג את הנושא ולהסתייג בישיבה הבאה, כדי שנוכל באותה ישיבה לטעון גם את התשובות.

הי"ר ע. גונברין: אני ממכים לכך. אולם, מכיון שאומר רב לפנינו, ולאחר גמר הנושא בכנסת אני מציע שהדבר יעבור לבירור לוועדת העבודה כדי שתסיק מסקנות, אני מציע שבשבוע הבא נתאסף בשעה מוקדמת יותר, ב-10.00 במקום ב-11.00, כדי שנוכל להסתייג לגמור את כל העבודה הסוגלת עלינו.

אני מבקש את החברים שיש להם שאלות לרשום אותן בכתב. אקרא לפניכם את שאלותיו של הר לנקיין:

(א) דו"ח כספי על הוצאות מסדר העבודה; כלומר, על מה הוצאו הכספים ומה נעשה תמורתם (איזה מפעלים, עבודות צבוריות וכו'?)

(ב) כמה פועלים הועסקו בכל הנ"ל?

(ג) מה הן תכניות מסדר העבודה להבא, שעבורן יוצאו כספים נוספים, וכמה פועלים יועסקו?

(ד) איזה עבודות נעשות עכשיו בארץ, הקשורות בתקציובי מסדר העבודה ופקוחו? כמה פועלים עוסקים בזה?

(ה) כיצד מתבטאת תכנית הפיתוח בכירה שהיא קשורה עם מסדר העבודה - לאיזה מפעלים הוקצבו סכומים, כמה מה שוקם מתקציבים אלה וכמה מפעלים התכנית מעסיקה?

י. גיל: ברצוני לשאול עתה שאלות, ואני מבקש שטר פינגקלשטיין יצטמצם רק בשאלת המעברות. (א) בידיעות האלטה המרכזית לסטטיסטיקה כתוב שעולים חדשים מחו"ל עבודה מהווים באוקטובר 40,2% סבל דורשי העבודה. כמה מזה במעברות? (ב) ענין שכר עבודה במעברות.

י. פינקלשטיין: ביחס לחומר המבוקש, נוכל להגישו לכם לישיבה טאחרי הבאה. אם הנכם מסכימים לקבל חלקים של החומר הזה, הוא יוכל להיות מוגש קודם לכן.

אשיב לשאלה אחת של מר הרפז, ביחס לתכניות התעסוקה במחנה בית-ליד. עלי לומר, כי אני מצטער מאוד שלא תהיה כל אפשרות מעשית לספק עבודה לכל יושבי בית ליד בחורף הזה. שם יצאו ככלל החזקה שני מחנות והם יועסקו כמו ובחורים. יתר האנשים לא יוכלו להיות עסוקים בחורף הזה, כי במיזור זה אין לרכז אפשרויות עבודה. אין זו רק שאלה כמעט, אלא שלא ניתן לרכז כמות כזו של עבודה כאותו איזור, בגלל סיבות טכניקות. יהיה הרבה יותר פשוט להפנות את האנשים האלה לעבודות באיזורים בהם אפשר לרכז עבודה רבה, מאשר ליצור עבודות פלאכותיות.

היו"ר ע. גוברין: עלינו לבחור בוועדה ששנה לתיקון כנישים.

י. פינקלשטיין: במקום זה אני מציע שטר אהרונוב יבוא לפני הועדה כולה.

א. לנקין: אני מציע שהיו"ר עם חבר הכנסת לנדו יפגשו עם מר אהרונוב ואח"כ יביאו את המסקנות לוועדה כולה.

התקבלה הצעת א. לנקין.

חברי ועדת המסנה לענין חוק לעות העבודה יהיו: א. אלטליח, ר. שרי, נ. הרפז, ח. רובין, א. כהן, א. לנקין, ע. גוברין.

חברי ועדת המסנה לחוק החיילים המשוחררים יהיו: ר. שרי, ח. לסדן, ע. גוברין.

ר. שרי: אני מצטער מאוד ועלי להחזיר את המגדט שקבלתי יחד עם עוד חברים, לטיפול בנידור מלונות שהובאו ע"י חבר הועדה גיל. הועדה בהרכבה אינה מתכנסת. בישיבה הראשונה הופיעו רק סר לנקין והיו"ר ואפילו ד"ר גיל לא בא; בישיבה שהיתה צריכה להתקיים היום אתמול הופיע אידוב כהן, היו"ר וגיל הופיע לככה רגעים והלך לישיבה אחרת, כך שלא יכלתי לנהל את הישיבה. אינני רואה אפשרות להמשיך בעבודה בתנאים אלה. כ"כ משרד העבודה, סר פינקלשטיין הופיע ולא היה לו כפני מי להשיב על הדברים.

י. גיל: לדעתי, לא באים החברים מכיון שהישיבות נקבעות ליום שני וקשה להגיע בטעה טוקדטת סתל-אביב. אני מציע שהיום ייקבע לשלישי או רביעי וייעשה עוד נסיון אחד לכנס את הועדה.

א. כהן: אנו נמצאים בפגש של ריבוי ועדות ששנה כך, וכל אחד ממתנו עטוף למעלה ראש. נבעיות שהביא סר גיל עוסקת עכשיו גם ועדת הכלכלה וגם הועדה להקמת עניני החוק השחור, ואולי אפשר להעביר להן את הדברים ולפטור אותנו מן הדיון הזה?

היו"ר ע. גוברנין: הועדה שלנו פועלת בתוקף תלונה שהובאה בשעתו, ואני קבלתי רבות היו"ר ועדת הכלכלה לדרון בה. באותו זמן לא עסקה ועדת הכלכלה בשאלת הסלט. אולם, עכשיו נוסקת הועדה בענין זה. לכן, לא יהיה סן ההגיון שאנו נעסוק בזה, ואני תומך בהצעת אידוב כהן.

י. גיל: בענין הדק השווה צדד גוברנין, אולם אי אפשר לדרון על חלוקת עבודות סבלי חלוקת חמרי בנין, רק עכשיו נוצרה ועדה לבדיקת ענין הסלט. אני הבאתי עובדות רבות, ואני מציע שנתחיל לדרון עליהן. אני חוזק על הצעת לקיים את ישיבת הועדה ביום שלישי או רביעי.

היו"ר ע. גוברנין: אני מציע כי טר שרלי יכנס את הועדה ליום רביעי הבא, אם לא יבואו החברים, תתסדר הועדה. אני מציע שההצעות שנתסעו כאן מצד אידוב כהן וטמני תהיינה נידונות בוועדת הסטנה.

אני נועל את הישיבה. הישיבה הבאה תתקיים ביום שלישי הבא בשעה 10,00.

הישיבה ננעלה בשעה 13.00.

היו"ר ע. גוברנין: הועדה שלנו פועלת בתוקף תלונה שהובאה בשעתו, ואני קבלתי רבות היו"ר ועדת הכלכלה לדרון כה. באותו זמן לא עסקה ועדת הכלכלה בשאלת הסלט. אולם, עכשיו עוסקת הועדה בענין זה. לכן, לא יהיה סן ההגיון שאנו נעסוק בזה, ואני תומך בהצעת מידוב כהן.

י. גילן: בענין הסוק השנוה צדד גוברנין, אולם אני אפטר לדרון על חלוקת עבודות מפלי חלוקת חמרי בנין, רק עכשיו נוצרה ועדה לבדיקת ענין הסלט. אני הבאתי עובדות רבות, ואני מציע שנתחיל לדרון עליהן. אני חוזר על הצעתו לקיים את ישיבת הועדה ביום שלישי או רביעי.

היו"ר ע. גוברנין: אני מציע כי מר שרף יכנס את הועדה ליום רביעי הבא, אם לא יבואו החברים, תתסדר הועדה. אני מציע שההצעות שנתסערו כאן מצד מידוב כהן וטסני תחייבה בירונות בוועדת הסטנה.

אני נועל את הישיבה. הישיבה הבאה תתקיים ביום שלישי הבא בשעה 10,00.

הישיבה ננעלה בשעה 13.00.